

Üts kõrd Gruusiah — poliidigast vaba

S'oo jutt om reisist Gruusiahe, mia oll paar nädalit inne sõta. Katõ nädaliga muidogi jovva-ai' viil pall'otki' arvu saia' nii vana riigi kultuurist, kombist, traditsioonõst ja hoiakist, tuuperäst tulõ-õi siist otsi' kõgõ targõbat tiidmist, ütles üte turisti reisimuljit ja soovtuusi kirja pannu' LÕBU RAGNER.

Reisitii: Tbilisi — Kazbegi — Batumi — Kutaisi — Gori — Tbilisi

Usk

Mi sõidi elektrirongiga Gorist Tbilissi. 2,5 tunnidsõ sõidu iist, kohe-kohe lak'javaiuvah vagonih, tull massa' 1 lari (= 7 kr.). Rongih oll õgasagamast rahvast. Mi iih tamburih kisi' suitsu säidse 12 koni' 14 aastagast poiskõist. Piletit nimä' osta-as, piledikontrollilõ ütli', õt nimä' omma' tüüh. Peräst poolõ istõ üts näist mu kõrval, ütël momendil tundõs keget karmani putmist... selge, tüül mia tüül. Mõnõ ao peräst naksi' poiskõsõ' päid kumaruisi laskma ja risti ette pilma ja nii teie' ka töösõ'. Ma kai aknast vällä, kavvõndõh mäki vaihõl paistu väigokõnõ kerke.

Elo

Rannast tagasi tullõh ilmu tuusama tsatšapakjavanamiis ja nakas pääle k' auma nii ku uni, õt tulgõ' ja õgas pall' o pia-ai juuma, õt 100 g õgaütele ja ommõgi valms. Pääle pikki kõnõlõmisi saimi' timäst vallalõ ja mi nõna all jäi saisma marsruuttakso, kohalik maršrutka. Näimi' seeh kattõ vaba kotust ja tahtsõmi jo ust kinni tougada, õt mi mahu-üi' sisse, a sis nakas kiäki lahkõ avtaja meid sisse topmä. Mõnõ ao peräst löüdsemigi, õt olõmi' täüstõpit mehhanismih ja sõidami' Batumi poolõ. Kohaligu' naksi' mi käest õgasagamatsi asju küüsüjä ja eis ka meele tiidmisi jagama. S' ooh kandih tahtsõjutata.

✘ **Reisi joosul mi saa-as kokko kinkagagi, kedä olõs segänü' sõna Gruusia või grusiin. Nii säääl kõnõldaski**

Georgia

Ilda aigu kuuli juttu ameeriklasõst, kinkõlõ tull suurõs üllätõses, õt näide osariiki om vindläse' rünnänü' ja osa maast vallutanu'.

Reisi joosul mi saa-as kokko kinkagagi, kedä olõs segänü' sõna Gruusia või grusiin. Nii säääl kõnõldaski, ku kõnõldas vinne keeleh. A ku nakat inglisõ keeleh kõnõlõmma, sis üldäs Georgia.

Näide umah keeleh om riigi nimi — SAKHARTVELO.

Kiil

Õgalõ vastatulõjalõ ütlimi' viisakalt gabardjuba, mia' tähendäs tereh. Säääl ollegi nii, õt

mi opõ ar' põhisona', umbõs kol' vai nellä ja ku mi näid ütli, sis pia õga viies ineminõ, oll tä sis müüjä vai hotellitiinjä, taksojuht vai niisama kaeja, tä oll õnnõlik. Väigokõnõ kokkovõtõh om siih:

Tereh — gamardžoba (mi edeotsah ütli: gabardjuba)

Hüvvä aigu — nahvamdis (kiäki mi siäst: nahvamdõšš)

Aiteh — madloba (mi: maadluba (õt lupa mullõ maad, meheke))

Pallõsi, olõ hüä — ghtot (?)

Olu' — ludi

Sõprus

Ku kats miist saava' kokko, sis nä andva' tõõnõõsõlõ kätt ja tsukko, tuu paistus sääne tavalinõ ja eiski veid' o illos, olõ-õi' midägi moodsat ja kahtlast.

Süük

Gruusia kõgõ parep restoran (tuuperäst õt midägi parebat saa-ai olõmah olla') om Batumi raudtijaama vastah. Nimi tulõ-õi inäp miilde, a väiga kõlbasi' nimi «Gruusia unistus» vai «Mullõ meelüs olla' paks». Hüä söõgi tegemist omma' nä har'otanu' tuhandit aastit — har'otaminõ om tennü' nä meistris.

Kävemi' söömäh iju lähkoh ütõh söõgikotusõh «Tereh tulõmast, lugupeetävä'!»), Marianišvili ja iju kokkosaamisõ kottal. Mi säääl kokudi perüs kõvastõ. Seledi ja seledi, opõ s'oo maa kombit, kraami midä pakti ja telmisõ vigurit tundma. Mi olli

halja' ja astõ telmisõ edimätsi hädälitsi sammõ. Mi tiia-äs, õt reismisõ lõpuh mi olõ jo sääntse' «kápä», õt saami arvu ilma menüüldä keerulitsist nimmist

ja mõistami' juukõ telli'. «Hinkkaali» pobisimi' ja lätsimi näõst tsuut verevabast ja kaimi' ulli näko teteht tõõnõõsõlõ pääle.

Vein

Meelika intsident

Tulli Tsiskvili restoranih kemergust ja kuuli ütõst lavvast müüdä minneh, kuis grusiini nuurmiis tutvust tõisilõ ummuut pruuti ja tuu ütõl uma nimes Meelika. Tiiämi grusiinlasi suurt huvvi pruudirüüvmisõ vasta, lätsi veid' o ao peräst tuust lavvast müüdä ja ütli toolõ tüütärlatsõlõ kõrva sisse: «Ma olõ Juhan, eestläne, olemi' tulnu' sinno pästmä.» Tütärlatsõ silmä tulli' õndsusõpisara', timä uskõ, õt

SAIAAUTO: grusiinid on leidlik rahvas - vajaliku asja puudumisel saab seda asendada sellega, mis parajasti käepärast on. Foto Igor Taro

hädüs olõ-õi' viil kaonu'. Teimi' ruttu nuku, ja sis, ku grusiini' pääle järjekõrdsõst toosti silmä klaasõ kottal lakkõ lei' ja kõri-sõlm hüppämä nakas, vaeldimi' naase tassakõistõ nuku vasta vällä. Pagõsimi muidogi hobõssidõga ja pannimi Meelika suurõ säälakoti sisse, õt timmä hõste üle piiri viia'. Riia lennujaamah Meelika sirot hinnäst ja nakas sis juuskma Eesti poolõ, nii õt massina' tõmsi' hinnäst katõlõ poolõ.

Turisti'

Irina man külälisõtmajah näimi' rootsi tütrikku, kinkõga teoretisiireme teemal, midä om saanu' Astrdi Lingreni tegeläisist täabatses pääväs. Tull vällä, õt Annika läts mehele raha peräst Pipi esäle ja õt halvõbahe om lännu' Kalle Blomkvistil, kinkõ edimält pilisemä löõnü' karjäär om ar' vanu' ja miis nakas juuma ja eläs no' ütõsindä mere veereh, ütõh kangõ alkoholiga ja söõgis om korilusõga hangit pähkli'.

Petminõ

Väläh taksojuhi' pruumva' meid tõmmada'. Nä kõnõli' pikkä aigu mäntsestki 30 larist, õt odavabalt saa-ai' ja nii edesi. A mi olõ jo kala', vaest viil mitte vana', a veid' o õks, ja ütlimi, õt võtami sis raudtijaama iist

Hinna' ja muu kasulik

Irina magahuskotus om Ninoshvili 19 (Tbilisi)
Stalini muusium 15 lari/in
Rongipilet Gori-Tbilisi 1 lari/in (sõit 2 h 50 min.)
Hüä vein nakas 7st larist
Hüä kodouumaja 40-50 lari/in
Hüä Tbilisi kaart:
http://www.select-a-room.com/TBILISI_Map.png

TBILISI MÕNUD: kuum vesi neis saunadest tuleb otse maa alt.

takso. «Alla 30 saa-ai'», hõikas taksojuht perrä, «sinnä' om 30 km!» «Õi.» ütlimi mi, «mi taha minnä' Batumi, a mitte «sinnä'», ja sis naarahudi' meheke' ja ütli': «Aaa! Mi saa-as vooriga arvu, õt ti Batumi tahat! Ja-jaa, sinnä' om küll täpselt 10 lari.» Nii õt jah. Näil om vabandusõ' kõõ olõmah, näide pialiskausõlõ siirusõlõ massa-ai naada' ütõh elämä. Muidõ tä löüd pia hinnäst sitamaja akna takah ikmah, tühi rahapung näpõh ja sõrm näütäs sitahunigu poolõ, õt pallõ teid!, angõ' vai väigokõnõ raasakõnõ tuust

hüäst verivorstist.

Mu arvõ oll 8 lari ja kuna ma tahtsõ 20 lari vallalõ tetä', sis anni tälle tuu. Miis pand rahatähe suhvlitõ ja and 2 tagasi. «Mõkk, mõkk!» ütli ja ütli viil midägi, a miis võtt nii ku' mustkunstnik kübäräst jänese, mu 20se asõmel suhvlitõ 10se ja lehvit tuud mu nõnast kavvõbah. Õt näet, kümme annit, kats tagasi, midä sa tahat? Mõkudi viil veid' o, a kuis sa sääntse ravvadsõ alibi vasta saat?

NSVL

Kutaisi lähkoh käve kae-

mah... karstikoopit ja 50 mln aastakka tagõtsit dinosaurõs jälgi. Sinnä' sõidimi takso-ga. Taksojuht oll katõ üliloolipaprõga keskiälilõ grusiin. Inne oll tä üliloolih arheoloogialoengit lugõnu'. Jutt läts inidõsidõ aigu ja suurriigi lagonõmisõ pääle. S'ooni aoni ma arvsi, õt mii', eestläse' saimi' s'ooaga hakkama. Taksojuhil oll uma avaminõ. Nõukaalõ olli' grusiini' terve riigi kõgõ osavaba' varga'. Nä varasti' kõkkõ — direktorist koni korstajani. A tull aig, ku olõ-õs inäp midägi varsta'...